

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2016 birželis Nr.86

Aikštelėje prie kultūros namų koncertuoja Tauragnų skyriaus kapela „Tauragna“.

22 val. Antonijaus Žilinsko (grupė „Miledi“) koncertas.

Laukiame visų!

Birželio mėnesio jubiliejai Sveikiname!

Pasaulis – tai didžiulė drobė,
kurioje kiekvienas paliekame
žymę.
Šviesią. Tamsią.
Pasaulis – tai knyga, kurią mes
rašome visą gyvenimą.
Po raidę. Po žodį. Po eilutę.
Kiek sugebame.
Žmogus ateina į žemę su Saule.
Išsaugokime ją ir
Žvarbiausiomis dienomis,
Kad galėtume kurti nuostabią
Saulės simfoniją
Gyvenimui! (M. K. Čiurlionis)

**50 metų jubiliejų švenčia Aldona
Kirkienė iš Sėlės kaimo;**

**70 metų sukanka tauragniškiui
Jonui Robertui Griqaliūnui,
Janei Trinkūnienei
ir Emilijai Kučinskijenei
(Bajorų kaimas);**

**75 metų sukaktį pažymi Kotrina
Tolėikienė iš Vyžių kaimo ir
tauragniškę Genė Ilčiukienė;
80 metų jubiliejų švenčia
Vladislava Birutė Klimienė
iš Klykių;**

**85 metai sukanka Aldonai
Linkijenei iš Bajorų;**

**90-ąjį gimtadienį švenčia
Virgilija Aleknienė iš Stūglių.**

KVIEČIAME

Renginiai, skirti Kraštiečių šventei

**Birželio 23 d. 19 val. Povilo Syrrist-Gelgotos koncertas „Nuo
Bacho iki polkos!“**

Koncerte taip pat dalyvauja Birutė Ilčiukaitė (altas), Aušrinė
Garsonaitė (fortepijonas), Rimvydas Vilkas (kontrabosas), Patricija
Vilkaitė ir Mindaugas Baliukevičius (fortepijoninis duetas).

24 d. Rajoninės sporto varžybos aikštyne.
17-19 val. Krepšinis. 19-21 val. Tinklinis.

**25 d. 9-10 val. Tradicinis bėgimas
Taurapilis-Tauragnai.**

Norintys dalyvauti varžybose ir bėgime registruojasi
tel. 8 (682) 81477 (Jūratė), 8 (618) 20334 (Danguolė) arba
el.p. tauragnaikc@gmail.com

Projektą „Sportuokime kartu“ remia Kūno kultūros ir sporto
departamentas.

25 d. 18-21.30 val. Šventė kultūros namuose.

Tauragnų krašto garbės piliečio vardo suteikimas.

Teatriniai susitikimai.

UKC Daugailių skyriaus mėgėjų teatro spektaklis –
V. Miliūno „Seserys“ (rež. Jūratė Paliulienė).

UKC Sudeikių skyriaus mėgėjų teatro spektaklis – Žemaitės
komedija „Apsiriko“ (rež. Angelė Dikmonienė).

UKC Tauragnų skyriaus vaikų ir jaunimo dramos studijos spektaklis
– A. Lindgren „Emilis iš Lioneborgos“ (rež. Loreta Juškėnienė).

21.30-23 val. Koncertas.

Danguolė Grabauskienė

*Pasveikinkim vieni kitus,***Juk tai daryti šitaip lengva.****Su saule, su pavasariu ir su gimtadieniu, –****Tegul visi nustemba.**

Šia, šiek tiek perkurta Marijono Mikutavičiaus daina, gegužės 14 d. pradėjome Bendruomenės 13-ojo gimtadienio, Vyšnių žydėjimo ir Sekminių šventę. Nors sinoptikai prognozavo lietų, visgi gamta susiprato, kad šventės tauragniškams gadinti negalima ir per visą renginį nukrito tik keliolika lašų, kurie neišgąsdino gausiai susirinkusių tauragniškių ir svečių.

Šalia didžiulio puikaus torto buvo uždegta 13 fontanų, pagarsinti šventės rėmėjai – Utenos r. savivaldybės administracija, parėmusi bendruomenės projektą „Bendruomeniškumo tradicijų puoselėjimas Tauragnuose“.

Šventėje dalyvavo ir tauragniškius sveikino Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo nariai: prezidentas prof. Romas Pakalnis, pirmininkė Birutė Karnickienė, botanikė Živilė Lazdauskaitė, Juozas Karnickas. Su gėlėmis atvyko ir bendruomenei toliau žydėti linkėjo Saldutiškio skyriaus kultūrinių renginių organizatorė Giedrė Šimkūnaitė-Kandratavičienė.

Sekminių programą parodė Utenos KC Tauragnų skyriaus folklorinis ansamblis (vadovė Vilma Valienė). Ansamblyje dalyvauja ne tik suaugusieji, bet ir nemažas

būrys vaikų. Čia netrūko Sekminių dainų, žaidimų, ratelių, į kuriuos buvo įtraukti ir žiūrovai. Puikiai sutartines dainavo Švenčionėlių KC sutartinių ansamblis (vadovė Milda Petkevičienė).

Po pasirodymų veiksmas persikėlė į žydintį vyšnių sodelį. Iš ansamblių, svečių ir eilinių žiūrovų buvo suformuoti trys chorai. Jie dainavo nurodytą dainą, kurioje būtinai buvo žodis *vyšnia*. Visi chorai stengėsi ne tik gražiai padainuoti, bei ir šoko, ir vaidino. Netrūko smagumo ir puikių emocijų. O dovanos chorams – saldainiai su vyšniomis. Pabaigoje visi tradiciškai sudainavo dainą „Mūsų dienos kaip šventė“.

Prie sodelio sklido skanūs kvapai, todėl atėjo metas paragauti siūlomų patiekalų. Nepaprasto skanumo sriubą iš dilgėlių (dilgėlė – patvorių karalienė!) išvirė muziejininkė Gražina Grašienė. Ji ir žolelių arbata, išvirta pagal E. Šimkūnaitės receptus, vaišino. O didžiulėje keptuvėje jau susirinkusiųjų laukė Sekminių kiaušienė, kurią kepė Vidas Juknevičius. Visa kiaušienė buvo suvalgyta (iš 150 kiaušinių), juolab, kad užsikąsti buvo galima gardžia namine duona, kurią iškepė Nijolė Šuminienė. Pasigardžiuoti buvo galima kelių rūšių sūriais su vyšnių uogiene, išvirta iš Gesės vyšnių sodelyje pernai surinktų uogų. Sūrius suslėgė Ona Katinienė, Ona Vaišnorienė ir Aldona Kirkienė.

Sveikina prof. Romas Pakalnis

Kultūros namuose dar visų norinčių laukė žadėtas gimtadienio tortas, kurį iškepė Inga Šimkūnienė.

Apie šventę rašė ir rajoniniai laikraščiai bei žurnalas „Šeimininkė“.

Spausdiname ištrauką iš laikraščio „Utenos diena“

Deimantė Kazokaitė, *Utenos diena*, gegužės 18 d.

Gesės vyšnių sode – nuotaikingi „Chorų karai“

Visus, kurie šiltą šeštadienio popietę susirinko miestelio širdyje, sveikinusį Tauragnų krašto bendruomenės pirmininkę ir Utenos kultūros centro kultūrinių renginių organizatorę Danguolę Grabauskienę sakė, kad gegužės mėnuo tauragniškams – ypatingas metas. Jau ne vienus metus, skaičiuodami paskutines dienas iki vasaros, miestelio gyventojai susiburia vyšnių sode, įprasmindami žymios kraštiečių Eugenijos Šimkūnaitės atminimą.

Į Tauragnus iš Vilniaus drauge su vyru Juozu ir botanike doc. dr. Živile Lazdauskaite atvykusi Eugenijos

Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo valdybos pirmininkė Birutė Karnickienė juokavo, kad minėtame miestelyje jaučiasi sava. Gydytojos žolininkės E. Šimkūnaitės mokinė džiaugėsi, kad Tauragnų kraštas gyvybę spinduliuoja ne tik per šventes. Pakvietusi tauragniškius sudalyvauti rugsėjo mėnesį Vilniuje vyksiančioje Tautų mugėje B. Karnickienė linkėjo, kad sode augančios vyšnios savo baltų žiedų gausa skaidrintų jų kasdienybę. Renginį vedusi D. Grabauskienė viešnią pradžiugino kaimiškais lauktuvėmis, tarp kurių raudonavo ir Gesės vyšnių uogienė.

„Moterys, kur jūsų vyrai? Mergos, kur jūsų bernai?“ – šmaikščiai klausė Fondo prezidentas prof. Dr. Romas Pakalnis, visą pusdienį nestokojęs geros nuotaikos ir humoro prieskonių pagardintų linkėjimų.

Bene smagiausia šventės dalimi tapo Gesės vyšnių sode aidėję improvizuoti „Chorų karai“, kuriuose varžėsi trys dainas apie vyšnias traukę chorai, sudaryti iš muzikinių kolektyvų narių bei renginio žiūrovų.

Mokykloje

Aldona Tartilienė

Pamoka etnografinėje sodyboje

Gegužės 26 dieną Tauragnų skyriaus mokiniai lankėmės Juknėnuose, A. ir M. Miškinų etnografinėje sodyboje. Kartu su mumis vyko ir muziejininkė Gražina. Su

plačia šypsena, nuoširdžiu pasisveikinimo žodžiu pasitiko sodybos *gaspadinė* Rimanta Gaidienė. Pavaikščiojome poeto Antano ir vertėjo Motiejaus Miškinių mintais takais, dalyvavome edukacinėje pamokoje „Senovės mokykla“. Sužinojome, kaip buvo dirbama mokyklose, kada Lietuvoje buvo draudžiamas lietuviškas žodis. Mums teko ant pečių užsidėti medinę skrynelę, apsiauti naginėmis ir atbėgti į senų laikų mokyklą. Rašėme kreida grafitinėje lentelėje, žąsies plunksna sąsiuvinyje, skaitėme iš senų elementorių ir susipažinome su to meto bausmėmis už nepaklusnumą, blogą elgesį.

Gerų emocijų prisirinkę, žinių ir įspūdžių pilnomis kišenėmis, dėkingi muziejininkei už nuostabų priėmimą, laimingi grįžome namo.

Mokslo metams pasibaigus

Sukasi metų ratas pašėlusiai greitai – vėl vasara, vėl baigėsi dar vieni mokslo metai. Ką tik buvę pirmokai šiemet baigė ketvirtą klasę. Ir jau dideli, dar gražesni, protingi. Suruošėme atsisveikinimo šventę su jais ir visi kartu pasitikome atostogas. Mokyklėlė buvo pilna svečių: tėveliai, močiutės, direktorius Rolandas Gruodinskas, pavaduotoja Laima Telksnienė, Tauragnų seniūnaitė Giedrė, socialinė darbuotoja Inga.

„Net nepajutome, kaip greitai prabėgo mokslo metai ir jau reikia apibendrinti nuveiktus darbus. Ši diena labai laukta, nes po jos visi galėsime bent trumpam pamiršti mokyklinius suolus, vadovėlius, giliai įkvėpti vasara kvepiančio oro ir leisti sau ilsėtis, keliauti, džiaugtis šio metų laiko teikiamais malonumais. O metai buvo turtingi darbais, džiaugsmiais ir rūpesčiais“, – kalbėjo trečiokės Ada ir Ieva. Mergaitės pristatė ir visų mūsų mokslo metų svarbiausius įvykius.

O ketvirtokai skaitė atsisveikinimo laiškus. Prisiminimui prie mokyklėlės pasodino vyšnaitę. Direktorius jiems įteikė pradinių klasių baigimo pažymėjimus.

Šaunuoliai ketvirtokų tėvai visiems mokiniams suruošė didžiulę staigmeną – atvažiavęs tigriukas mokė daryti muilo burbulus, net iki 20 val. vaikai dūko ant kieme pripūsto spalvoto batuto. Su linksmybėmis, vaišėmis, svečių sveikinimais baigėsi mokslo metai. Geros, šiltos, smagios vasaros visiems ir iki susitikimo rudenį!

APIE RENGINIUS trumpai

(informacija Danguolės Grabauskienės)

Gegužės 27 d. į kultūros namus

rinkosi gitarų muzikos gerbėjai. Susirinkusiems gražiausias dainas dovanojo Algimantas Baronas, Tauragnų krašto garbės pilietis Algimantas Čaplinskas, Kristina Leleivaitė, Arūnas Narkūnas su dukra Rugile, tauragniškis Rytis Paleckis, Bronius Stasius, UKC akustinės gitaros ir vokalo studija (vadovas Rimantas Sinica).

Juos ir matote nuotraukoje.

Valda Žebelienė Išvyka į Pragarėlę

Šių metų paskutinį gegužės sekmadienį žemei alsuojant kaitra Tauragnų kultūros skyriaus „Moko“ teatras vyko į gastroles, į patį „pragarą“. Važiavome į Panevėžio rajono Pajstrio seniūnijos Pragarėlės gyvenvietę, kur dalyvavome XV-ame tarptautiniame mėgėjų teatrų festivalyje „Tiltai“. Trijų dienų teatrų pasirodymus organizavo Pajstrio kultūros centras. Buvo vaidinama Bernatonyse, Pajstryje, Puodžiūnuose, Pragarėlėje, Pakaušiuose.

Mes vaidinome Pragarėlės bendruomenės namuose. Parodėme Daivos Čepauskaitės „Pupas“. Nors žiūrovų susirinko tik 20, bet jie nuo pat pirmų minučių labai šiltai priėmė, daug juokėsi. Buvo labai smagu vaidinti. Lauke termometras rodė 30 laipsnių karščio, o salėje – maloniai vėsu. Po pasirodymo bendruomenės pirmininkė pakvietė prie pietų stalo, kur labai skaniai pavalgėme. Tada vykome į už keleto kilometrų esantį Pakaušių kaimą, kur kloyime vaidino Kretingos, Anykščių ir Kupiškio teatralai. Nuvykome prieš Skapiškio mėgėjų teatro „Stebulė“ pasirodymą. Ant kluonienos, išraustos kurmių, su dalgiais nukapota žole, koncertavo kaimo kapela ir etnografinis ansamblis. Atsisėsti beveik nėra kur,

pavėsio irgi nėra. Aišku, nestovėjome, dainavome, šokome, o kartu su mumis vaikiams danguje šoko karščiu alsuojanti saulė. Paskui kloyime žiūrėjome Skapiškio pastatytą spektaklį pagal Povilą Ziloną „Pasakoja kupiškėnai“. Buvo prastas apšvietimas, strigo naujosios technologijos. Režisierė Vida Vadoklytė dejavo, kad ne viskas pavyko, o mes labai džiaugėmės, kad vaidinome labai puikiais sąlygomis Pragarėlėje. Po „Stebulės“ pasirodymo, režisieriai buvo apdovanoti Padėkos raštais ir visi teatralai pakviesti pasivaikinti ant kluonienos. Kadangi mes jau buvome pavalgę ir nebe norėjome būti kaitrioje saulėje, sėdom į autobusiuką ir pardardėjome į Tauragnus.

Tai štai šitaip mes buvome, vaidinome Pragarėlėje ir gyvi sugrįžome namo. Ne kiekvienam pasitaiko proga gyvam pabuvoti pragare....

Valda Žebelienė Susitikom po 40 metų

1976 m. su klasės auklėtoju Povilu Gasiuliu. Paskutinio skambučio šventė.

Kaip greitai lekia laikas! Rodos, taip neseniai mums nuskambėjo paskutinis skambutis. Ašarotais veidais fotografavomės paskutinei mokyklinei nuotraukai. Palikom mokyklą su 500 klegančių vaikų. Palikom mokytojus, tada dar tokius jaunos. Jau nebe mums skambėjo mokyklinis skambutis. Nebe mums prie mokyklos žydėjo alyvos ir kaštonai. Pasklidom po Lietuvą, bet visą laiką širdyje kirbėjo noras grįžti į Tauragnus, susitikti klasiokus ir mokytojus. Nors pralėkė 40 žiemų, 40 pavasarių, bet noras susitikti neišblėso. Ir šiemet, pirmąjį birželio šeštadienį, prieš Tėvo dieną, į Tauragnus sugrįžo XXI laidos abiturientai, baigę mokyklą prieš 40 metų. Grįžo solidūs, subrendę, bet širdyse išlaikę mokyklinių laikų kibirkstėlę, kuri staiga įsiplieskia netikėtu sąmojumi ar juoku.

Susitikimas prasidėjo labai rimtai – šv. Mišiomis Tauragnų bažnytelėje, kuriose dalyvavo ne tik buvę mokiniai, bet ir mus mokę mokytojai. Meldėmės už mirusius klasiokus draugus: Antaną Musteikį, Joną Rūką, Angelę Griškevičiūtę bei išėjusius Anapilin mokytojus: Danele ir Antaną Petrėnus, Joną Tilvytį, Romualdą Palskį ir mano bei visų Gaidelių pradinės mokyklos mokinių pirmąją mokytoją Bronę Rasteniene. Gavę kanauninko Broniaus Šlapelio palaiminimą,

visi nusifotografavom bažnytėlėj ir ant jos laiptų. Paskui lankėmės Tauragnų kapinaitėse, kur uždegėm atminimo žvakeles mirusiems mokytojams ir klasės draugui Jonui.

Vėliau Tauragnų kultūros namuose mokytojai ir mokiniai žiūrėjo „Moko“ teatro spektaklį „Pupos“. Po spektaklio visi buvo pakviesti prie stalo, kur maloniai dalinomės prisiminimais. Mokytoja Sofija Tilvytienė papasakojo apie tuos metus, kai, atvažiavusi iš Kazachstano, mokė mus rusų kalbos, pati nemokėdama nė žodžio lietuviškai. Kalbėjo ir mūsų mylimas auklėtojas Povilas Gasiulis, gyvenantis Biržuose ir verčiantis romanus iš anglų kalbos. Prisiminimų popietėje dalyvavo Janina Augulytė, Albina ir Petras Kazickai, Apolonija ir Leonas Marčiulioniai. Juozas Rukšėnas dalyvavo tik šv. Mišiose.

Labai smagiai praėjo laikas. Su auklėtoju Povilu Gasiuliu namuose aplankėme mokytoją Joną Belopetravičių, kuris dėl sveikatos negalėjo dalyvauti mūsų susitikime. Mokytojas Jonas buvo mūsų auklėtojas devintoje klasėje, paskui visada pavaduodavo Povilą Gasiulį, kai tas išvykdavo į sesijas. Todėl mums visada atrodydavo, kad turime du klasės vadovus. Po viešnagės pas mokytoją Joną pasivaikščiojom po Tauragnus, aplankėm mokyklą. Pasidžiaugėm, kad aplinka sutvarkyta ir palangėje žaliuoja daugiametės gėlės, kad neišdaužyti langai. Labai gaila, kad mokykla prieš 40 metų turėjusi per 500 mokinių, šiandien stovi tuščia, niekam nereikalinga. Ką gi... Toks gyvenimas.

Susitikimas baigėsi, širdyje palikdamas malonius prisiminimus. Dabar susitikime po dviejų metų, kai visi būsim šešiasdešimtmečiai. Norėtusi, kad daugiau klasiokų dalyvautų. Dabar buvo susirinkę 11, lygiai pusė iš esančių gyvų. Labai dėkoju mokytojams, kurie nebodami karšto oro ir visų kitų nepatogumų, dalyvavo mūsų, Tauragnų vidurinės mokyklos XXI laidos abiturientų, susitikime. Dėkoju kanauninkui Broniui Šlapeliui už gražiai atlaikytas šv. Mišias. Dėkoju ir klasės draugams, kurie atsiliėpė į mano kvietimą ir atvyko į susitikimą.

Inga Motiejūnienė

Ypatinga lino šviesa

Lietingą birželio 11-osios vakarą Tauragnų muziejaus parodų salėje buvo ypatingai šviesu. Tą šviesą ir širdies šilumą skleidė „Lino Mūzos“ – tauragniškos Justinos Kulbačiauskaitės-Žebelenės kūriniai.

Profesionaliose fotografijose įamžintos lininių drabužių kolekcijos puikiai atskleidė Justinos idėją: etnografinio drabužio paprastumą, kuklų puošnumą sulieti su šiuolaikinio ritmo diktuojamu funkcionalumu, patogumu. Kūrybai pasirinkusi šimtmečiais vertinamą, tačiau įnoringą medžiagą, Justina sėkmingai „susiuvo“ tradicinį ir naują požiūrius į liną. Originalūs, patogūs, elegantiški Justinos kurti drabužiai ne tik praturtina moterų, vyrų, vaikų garderobą, bet ir puošia atlikėjus scenoje.

Neįmanoma nepastebėti, kad Justina dirba visą save atiduodama kūrybai. Negali nesižavėti jos atkaklumu, aiškiai užsibrėžtais tikslais, kruopščiu darbu, atidumu detalėms ir klientui. Jei jau ko Justina imasi, viską apgalvoja ir tobulai

įvykdo iki smulkmenų – pradedant drabužio, kaip meno kūrinio, pateikimo idėja ir baigiant rankų darbo kvietimais į parodos atidarymą bei pačios keptais pyragais ant vaišių stalo... Tad nenuostabu (bet labai džiugu), kad į jos parodos atidarymą darganos nepabijoję gausiai susirinko artimieji, draugai, mokytojai, bendražygiai, kurie Justiną lydi nuo pat jos kūrybinio kelio pradžios.

O mūza, aplankiusi J. Kulbačiauskaitę-Žebelenę, veda ją tolimesniu kūrybos keliu... Tausodama gamtą, Justina kūrybai naudoja tik natūralias medžiagas. Neretai ji drabužius papildo pačios sukurtomis molinėmis detalėmis, o neseniai aktyviai pasinėrė ir į beribes vilnos vėlimo kūrybines galimybes. Drąsūs ieškojimai ir netikėti atradimai žada, kad ateityje „Lino Mūzos“ drabužių kolekcijos bus papildytos naujais originaliais modeliais.

Šio kūrybos etapo pristatymo šventę apvainikavo prasmingos Ryčio Paleckio atliekamos dainos pritariant gitara. Neišsiskirstyti kvietė naminiai pyragai, gardi Justinos anytos raugta gira ir kvapnių žolelių arbata. Muziejininkė Gražina Grašienė taikliai pastebėjo – „artėjant Justinos gimtadieniui, ji pati dovaną visiems įteikė“.

Dar ypatingai malonu, kad paroda atidaryta pasitinkant tradicinę Kraštiečių šventę.

Pasigrožėti Justinos darbais jūs galite iki liepos 9 dienos. Kviečiame aplankyti!

Bronė Juknevičienė

Pustykim, vyrai, dalgelius

Birželio vidurys – šienapjūtės pradžia, dažnai ji siejama ir su Antaninėmis, birželio 13-ąja. „Vaivorykštės spalvomis sutviska kiekvienas rasos lašelis, tekančios saulės spinduliams užliejus pievą. Suskamba, sužvanga visur plakami dalgeliai. „Juoda lydeka nērė – žalią girią pakėlė. Kas? – Dalgis.“ „Šepetys repetys aukštą pilį pastatys. Kas? – Grėblys“. Nė vienas darbas taip smagiai, su tokia gera nuotaika nedirbamas kaip šienavimas. Juk pats vasaros gražumas, gamtos šėlsmas. Išvarę pradalgę, kitą, vyrai sustoja gale lauko, pasirėmę ant dalgį, užtraukia dainą. Šienapjūtės dainos vadinamos valiavimais, pagal dažnai jose skambantį priedainį „valioj“. Ir išdainuojamos tęsiamai, lėtai, kad plauktų per visas paupių pievas, sugrįžtų aidu nuo miško. O per poilsio valandėlę iš builio stiebo šienpjoviai pasidarydavo skudučius, iš karklo ar sedulos – birbynėlę, lumzdelį, – ir kad užgros, net paukšteliai giesmininkai prityla. Vidurdienį į lauką talkininkams atnešami lauknešėliuose pietūs: žalibarščiai, rūgpienis su karštomis bulvėmis, lašinukai su svogūnais, atsigėrimui – raugintos po sudygusių avių pluta sulos. ... Keletą prosenoviškų papročių bei tikėjimų turi ir pirmosios šienapjūtės dienos pabaiga. Į namus žengiančios pjovėjus ir grėbėjas šeimininkė perliedavo vandeniu, – „kad šienapjūtė sausa būtų“, lietus nesutrukdytų šio svarbaus darbo, o pievoje sodriai ataugtų žolė. Padedant dalgįus nakčiai, juos reikėdavo papustyti, – antraip laumės ant jų jodinės ir ašmenis išlankstys. O jei iš ryto dalgis „nuėjęs“ rūdžių taškeliais – jau netoli lietus. Dar galima pasitikrinti pagal tokius požymius: pienas melžiant putuoja, lašiniai rasoja, gandrai ant kupetų stoviniuoja. Tada jau nebe linksmybės galvoje, didelis rūpestis – kaip pavyks šienelį pradžiovinti.“ (Iš interneto, puslapis *EtnoLT*).

Dalgelius pustė, į gretą stojo ir Tauragnų bei Klykių vyrai, šeštadienį susirinkę į Pirmosios pradalgės šventę. Nors ir ne nuo ankstauro ryto, kaip privaletų, kol dar rasa nuo žolės nenudžiūvo, bet nupjovė nemažą pievą. Nedažnai pamatysi tiek vyrų, nes jei tik kokia šventė, tai vis beveik vien moterys... Nors ir nedainavo, pasirėmę ant dalgį, bet dainos skambėjo, nes ansamblio „Gelmė“ moterys iš Tauragnų ne vieną šienapjūtės dainą mokėjo... Ir lauknešėliai su pietumis pjovėjams buvo

atnešti, ir skani gira troškulį malšino. Viskas, kaip ir priklausio pagal šienapjūtės tradicijas.

Šią dieną svarbiausi buvo pjovėjai, todėl tegu jie ir kalba.

Alizas Umbrasas. „Dalgium pjaunu kiekvienais metais, reikia apšienauti aplink augaliukus, gėlytes. Didelių plotų nešienauju, bet savo malonumui ir grožiui reikia turėti dalgį. Pjauti išmokau dar ankstyvoje vaikystėje, nes tėvai gyveno kaime, reikėdavo prišienauti karvutei. Tada dar jokios technikos nebuvo. Gal nuo dešimties metų, nors ir nedaug, bet jau mokėjau dalgį paimti. Prisimenu, kaip tėvukas ir aplinkiniai vyrai 5 valandą ryte jau stodavo pjauti. Kol pievose dar rasa, saulutė nekepina, tada pats maloniausias pjovimas ir pats geriausias. Priešpiečius su savimi atsinešdavo, ir sulos ar giros atsigerti. Pjaudavo iki 12 valandos, nes jau rasa dingsta, sunku pjauti, ir dalgis nebeima. Šiandien apėmė malonus jausmas, būry daug smagiai, nei vienam. Tokia šventė gali būti kiekvienais metais, tikrai neatsibostų. Reikia ir tokių, ir panašių švenčių, kurios primena senovės tradicijas. Va kas yra gražiausia.

Jaunimas nei pjauti moka, nei tradicijas prisimena. Mato traktorius, o iš senelių gyvenimo nelabai ką žino. Sūnūs moka dalgium pjauti, bet jau nešienauja, tik dėl įdomumo“.

Algimantas Jackūnas. „Pjoviau tik vaikystėje. Vėliau atsirado technika, tai dalgįus pakabinom. Bet neišmetėm, *senybinis* įrankis reikalingas. Gal jauėjau mokyklon, kai išmokau pjauti. Šienapjūtė visada prasidėdavo prieš Antanines, iki Joninių jau turėdavom suvežti. Anksčiau arkliais veždavom, su *korom* kol suveži... Pamenu, grįždavau iš šokių, o *tėvokas* jau per petį kala – einam šieno pjauti! Gal nuo kokių 4–5 ryto pradėdavom. Pjaudavom, kol rasa. Apie kokias aštuonias valandas seserys kiaušiniene atnešdavo, mes pavalgom, seserys pradalges daužo, paskui toliau pjaunam. Šiandien šventė, ne tikras šienavimas, bet kažkoks jaudulys... Prisimenu jaunystę, kaip su tėte pjaun-

davom... O kas dėl lietaus – kai gera kompanija, tai ir oras tinka. Reikia tik tinkamai pasiruošti“.

Tadas Jackūnas. „Dalgį išmokau pjauti 14 metų, o dabar man 27-eri, taigi jau senokai. Vaikystėje tekdavo pjauti pas močiutę sodą, o sodas tai tikrai gan nemažas, apie 10 arų. Nors ir nelabai dažnai, nes buvo technika, bet kartas nuo karto dalgį paimdavau. Paskutinį kartą pjoviau gal prieš 8 ar 10 metų – su seneliu pjovėm *bulbienius*, ruošėmės bulviakasiui. Po tiek metų vėl paėmiau dalgį, įspūdžiai nuostabūs, šventė puiki, pirmą kartą tokioje šventėje dalyvavau ir man labai patiko, ateityje tikiuosi, kad daugiau tokių švenčių bus, ir, jei leis galimybės, būtinai dalyvausiu. Ir oras tokiai šventei kaip užsakytas (tiesiogine to žodžio prasme), nes pjaunant dalgį būtina, kad žolė būtų šlapia, o dirbant ir nešalta! Jausmas buvo labai geras, pjaudamas prisiminiau, kaip vaikystėje vargau, kol išmokau pjauti. Buvo nesunku įsivaizduoti, kai pats stovi už dalgio koto, kaip anksčiau seneliams tekdavo dirbti. Nemanau, kad žodžiais galima tai perduoti šiuolaikiniam jaunimui. Patirtis perduodama iš kartos į kartą, o mokėti dirbti taip, kaip dirbdavo seniau, manau, tikrai būtų daugeliui jaunų žmonių labai naudinga. Tokių švenčių reikia, ir kuo daugiau, nes mes tuoj visai užmiršim savo tradicijas, savo praeitį, nes jau daug kas nebemoka kai kurių dalykų, kuriuos mokėdavo mūsų seneliai. Jei kalbant konkrečiai apie šią šventę (pirmos pradalgės), kai su tėte atsivežėm dalgį, tai ieškojom, kas galėtų mums jas iškalti, nes ne visi moka“.

Pavelas Vasilkovas. „Pjauti nesunku, nes šiek tiek dalgį pjaunu ir namuose. Trimerį turiu, bet pakelėj skardžius aukštas, tai man geriau su dalgį – nei triukšmo, nei kojas aptaško. Ne tiek žemai nupjaunu kaip su trimeriu, bet jausmas kitoks, tylu, o ir pasimankštini... Kai Tauragnuos prasideda pjovimas – tai kaukia burzgia visur miestely... Mano dalgis iš parduotuvės, seniau buvo nupirktas, net kotas jau buvo sutrešęs. Tai vakar nusivežiau darban, dalgį įtvėriau, beveik ir nebandytas, todėl pjaunant buvo šioks toks kliuvinys. Man gal buvo devyneri, o gal dar jaunesnis buvau, kai paėmiau dalgį pustyti, tai va ant dešinės rankos piršto liko randas, perpjauta buvo beveik iki kaulo, bet nuo pjovimo tai neatgrasė. Pjoviau ir rugius, o šieną tai nuolat, šienapjovės neturėjom. Gyvulius laikėm, pašaro reikėjo pačiam prisiruošti. Šiandienos pjovimas man priminė kolūkio laikus, kai pjaudavo koks 20 vyrų, va taip išsirikiavę vienas paskui kitą... Nupjauna, arkliukais su vežimais suveža. Vėliau jau traktoriais pjaudavo, bet vis tiek rinktuvų nebuvo, tai su tralais suveždavo daržinėn, sumindavo žmonės. Viską viską žmonės rankom darydavo“.

Žymantas Trimonis. „Pjauti dalgį išmokau dar būdamas vaikas, man buvo gal 10-12 metų. Tėtis davė dalgį, nusivedė į pievą, pamokė. Iš pradžių buvo sunku, dalgį sukliki nėra lengva, bet po truputį išmokau. Šienaudavom visi dalgiais, tėtis ir broliai, kurie tik būdavo namie. Nuo ryto 4 valandos tai man neteko į pievas eiti, bet visada šienaudavom, kol dar rasa, nes paskui pjovimas jau sudėtingas. Namie tėvai laikė karvutę, tai šieno reikėdavo. O dabar jau 22 metai, kaip pjaunu traktoriumi, žinoma, po gabaliuką apie namus visada šienaudavau, o dabar ir to nebereikia – mechanizmai nupjauna.“

Kai ruošiausi šiai šventei, dalgį pasirinkau iš trijų, kuriuos turėjau. Pasirinkau lengvą, nedidelį, kad pjauti nebūtų sunku. Dalgį gerai iškaliau, vieną pradalgį išvaryti nebuvo sunku, Bet jei reikėtų daugiau, tai gerai pa-

galvočiau, o visos pievos vienas jau nepjaučiau. Anksčiau žmonės buvo labiau užsigrūdinę, o mes jau nebe tokie. Čia papjaut buvo šventė, įdomu po tiek metų paimti į rankas dalgį ir pjauti kartu su visais. Gerai, kad toks renginys buvo organizuotas.”

Stasys Juška. „Pats dalgiu nepjaunu, ir anksčiau mažai pjaudavau. *Tėvokas* neduodavo savo gero dalgio, nes turėjo labai gerą, senovinį, sako, lyg angliškas buvo. Ale kai nupjaudavo, tai jam lygių nebūdavo! Aš pjaudavau prastesniu dalgiu, iš balų žolę traukdavau, o *tėvokui* jau gera žolė likdavo. Taip ir neišmokau gerai pjauti. Pradėdavom labai anksti ryte, pjaudavom iki kokios vienuoliktos, vidudienį pareidavom namo, nuo ketvirtos vėl eidavom ir pjaudavom, kol matydavos. Klykiuos pieva buvo labai sunki pjovimui, nelygi, žolė sugulus. Bet pjovė visi labai gerai! Labai daug reiškia dalgis, va, seniūno koks geras. O kiti mažučiai. Dar *klykiškio* Jackūno geras dalgis, o jo sūnaus ne toks – kotas trumputis, rankena žemai. O kai paėmė seniūno – tai jau visai kitoks pjovimas. Kai vyrai baigė pjauti, sustojom visi, tai aš prisiminiau laikus, kai tik kolūkiai susikūrė – tada irgi visi būry dirbdavo ir buvo labai smagu. Visi nusijuokė, gal dėl kolūkio, bet sutiko, kad būry smagiau. Dar pasiūliau ir bulviakasio šventę surengti! Man labiausiai patiko, kad visi draugėn suėjo“.

Vanda Juškienė. „Gerai sugalvojo, seniai matėm tokį dalyką, net ir oras netrukdė. Kitais metais vėl galėtų būti. Tokių švenčių reikia, nes jos įdomesnės. O tai kas nors prigalvoja visokių *durnacijų* kaip iš televizoriaus ar iš užsienio pasiskolintų. Jaunimui reikia priminti, kokios yra mūsų tradicijos, nes jie mato tik techniką. Senesni irgi jau ne viską, kaip anksčiau dirbdavo, prisimena. Ir su dalgiais jau daug kas seniai nebepjauna. Aš pati kilus nuo Leliūnų, tai pas mus vyrai per šienapjūtę dainuodavo. Taip gražu būdavo. Man šita šventė priminė jaunystę. Daug žmonių suėjo, visiems buvo įdomu. O gal kitais metais ir oras bus geresnis“.

Rita Butavičienė. „Prisimenu, kaip pjaudavo ir grėbdavo. Ir aš pati vartydavau, grėbdavau, *kupečiuos* dėdavau, kai Musteikiuos gyvenom. Dabar tik savo kieme grėbiu. Šiandien šienapjūtės šventė, gera, daug žmonių. Toks rankų darbas už širdies griebia. Ir kiek vyrų vienoj vietoj! Seniai tiek daug mačiau! Tokių švenčių reikia, nes mes tai prisimenam, o mūsų vaikai supratimo neturi apie senelių darbus. Kodėl turi žinoti? Nes mes visi iš kaimo!“

Tauragnų bendruomenėje jau prigijo Sekminių šventė, šiais metais antrą kartą bus švenčiama Žolinė. Renginiuose netrūksta nei dalyvių, nei žiūrovų. O kaip kilo mintis surengti Pirmosios pradalgės šventę? Apie šią ir kitas tradicines šventes kalbuosi su bendruomenės pirmininke **Danguole Grabauskiene.**

„Tauragnų bendruomenė vykdo projektą „Atgaivinkime senuosius papročius“. Projektą remia Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Tai renginių ciklas, kurių metu stengiamės priminti mūsų bebaigiančius išnykti papročius, tradicijas.

Internete skaičiau, kad kituose rajonuose Pirmosios pradalgės šventės organizuojamos, kad būtų mūsų rajone, lyg ir neteko girdėti. Ši idėja man pasirodė labai smagi ir įdomi. Juk dalgiai dabar labiau į muziejus tinka, kodėl gi neprisiminti, kaip dar mūsų tėvai ar mes patys jaunystėje šienaudavom? Smagu ir todėl, kad dažniausiai renginiuose matome moteris, o čia susirinko 11 šienpjovių.

Renginys galėtų tapti tradicinis, turbūt atsirastų norinčių ir iš kitų seniūnijų, tik, aišku, pievos tada reikėtų ieškoti didesnės... Ačiū Klykių bendruomenės moterims ir vyrams, kurie mus priėmė *ant atšlaimo* ir padėjo šventę organizuoti.

Vykdydami šį projektą rugpjūčio mėnesį pakviesime į Žolinės šventę, rudenį – Dagos, žiemą – Adventinę popietę. Džiaugiuosi, kad visus renginius savo puikiomis dainomis lydi mūsų kultūros namų folklorinis ansamblis, vadovaujamas Vilmos Valienės.”

Kai vyrai jau buvo įpusėję darbą, iš vieno namo išėjo senyva moteris. Ilgai stovėjo, pasirėmusi lazdele, žiūrėjo į pjovėjus. Gal stebėjosi, kas čia tiek vyrų sustatė, o gal prisiminė savo jaunystę. O man buvo labai gražu tas bendrumo jausmas, įsijautimas į „vaidmenis“. O gal ne į vaidmenis, gal viskas buvo tikra? Ar tikrai jau taip seniai skambėjo plakami dalgiai?

Tęsiame rubriką „Iš pageltusių spaudos puslapių“
(„Lenino keliu“ 1965 m.; parinko Danguolė Grabauskienė)

Kulakauskaitė ir kitos.

Vladas Aleksiejevas

Antanas Krugiškis – gyvenimo kūryje

(1965 m. sausio 12 d.)

– Bepigu dabar jaunimui, – su aiškia pasitenkinimo gaidėle pasakoja A. Krugiškis. – Jiems ir stipendijos, ir bendrabučiai, ir internatai.

Jis kalba tvirtai tuo įsitikinęs, nes jo paties vaikai visu tuo naudojasi. Štai dukra Rūta mokosi Vilniaus valstybinės meno mokyklos V kurse, Laima – toje pat mokykloje dailės skyriuje. Sūnūs ketvirtokas Deimantas ir penktokas Gintautas mokosi Tauragnų vidurinėje mokykloje ir tuo pačiu po pamokų vyksta į Utenos vaikų muzikos mokyklą, kur vienas mokosi fortepijono, o antras akordeono klasėse. Vyresnioji dukra Auksuolė jau baigė mokslą ir stovi darbo žmonių sveikatos sargyboje. Vaikų laimė, jų gražus ir prasmingas gyvenimas ir yra Antano džiaugsmas.

Tačiau Antano veidas apsiniaukia, kai mūsų pokalbis pakrypsta apie tai, kokia dalia jam teko jaunystėje. Norėdamas palengvinti sunkią savo tėvų padėtį išvažiavo į Panevėžį, kur apsigyveno šalia depo žiemos metu nukeltame nuo ratų priekiniame vagone ir dienomis dirbo garvežių dirbtuvėse, o vakarais ir naktimis mokėsi.

Ir vis tik per didelį norą ir pasiryžimą Antanui pavyko šiek tiek pasimokyti, baigti Panevėžyje buhalterijos kursus. Po to jis dirbo tame pačiame mieste geležinkelio žinyboje sąskaitininku, o tarybinės valdžios metais persikėlęs gyventi arčiau tėviškės į Tauragnus, buhalterio kooperatyve. O kai buvo įsteigta Tauragnų ligoninė, Antanas Krugiškis nuo pat pirmų jos gyvavimo dienų – ūkio vedėjas.

Ir štai čia, ligoninės kolektyve, šįmet atšventė savo stropaus darbo ir aktyvios visuomeninės veiklos šešiasdešimtmetį. Kolektyve Antanas turi didelį autoritetą.

Nors nemažai veiklos jam užima tiesioginės pareigos, A. Krugiškis nelieta nuošalyje nuo visuomeninio gyvenimo. 1958 m. Antanas už pavyzdinę vaikų auklėjimą apdovanotas Pagyrimo raštu.

Pragyventi slogūs metai neužgesino A. Krugiškio entuziazmo. Šiandieninis pasiturintis gyvenimas, vaikų laimė jam teikia jėgų būti gyvenimo kūryje.

G. Čečergienė, med. sesuo

Melžėjos myli savo darbą (vasario 2 d.)

Neseniai lankiausi Tauragnų kolūkio gyvulių fermoje. Tik įėjus į fermą jaučiasi, kad kiekvienas fermos darbuotojas kovoja ne tik už kuo didesnę pieno primelžimą, bet ir stengiasi gyvuliams sudaryti kuo geresnes sąlygas. Fermoje visada švaru, laiku išvežamas mėšlas, pristatomi pašarai. Fermai sumaniai vadovauja Verutė Atkočiūnienė.

Kalbėjau ir su pačiais fermos darbuotojais. Jie tarpusavyje lenktyniauja. Šiais metais pagal primelžto pieno kiekį pirmąja Kajetonas Žiezdris. Tačiau jis dar nepatenkintas savo darbo rezultatais ir tikisi ateityje pasiekti geresnių pieno primelžimo rodiklių.

Negailėdamos jėgų dirba melžėjos Stasė Šaltenytė, Ona

Laukiame autobuso (liepos 6 d.)

Džiaugėsi Šeimaitės, Daunorių, Vaišnoriškių ir kitų kaimų gyventojai, sulaukę pirmąją keleivinę mašiną. Dar didesnis džiaugsmas švytėjo jų akyse, kada pradėjo remontuoti kelią Tauragnai-Vaišnoriškės. Nesiskundė nė vienas pavasarį, brisdamas per purvą 7 km iš Daunorių į Tauragnus ir atgal, nes žino – nauju keliu bus smagiau ir patikimiau važiuoti.

Tačiau vieną sykį kantrybė išseko ir pačių kantriausiujų. Dabar minėtam kelio ruože vyksta apdailos darbai. Juo važiuoja įvairių rūšių transportas, bet kursuojančio autobuso šių vietų gyventojai nesulaukia.

Keleivių vardu St. Kilius

Darbštūs talkininkai

(rugpjūčio 19 d.)

Tauragnų kolūkio kolūkiečiai derliaus nuėmimo darbymečiu susilaukė darbščių talkininkų. Tai Tauragnų ligoninės darbuotojai. Jie kolūkio laukuose jau dirba kelinta diena. Penkiolikos žmonių talka tvarko nukirstus rugius, juos suriša, sustato į gubas. Šioje talkoje gerai dirba pats ligoninės vyr. gydytojas A. Sakalis, med. seserys G. Čečergienė ir A. Lekavičienė, akušerė B. Blažienė, sanitarės V. Trinkūnienė ir O. Bartašiūnienė, šoferis V. Puodžiukas ir kt.

Jakubėnas

A + A *Seniūnijoje*
gegužės mėn. mirė
ALVYDAS BIKUS, 52 m., Sėlės k.;
VYTAUTAS VARNAS, 81 m.,
Linkų kaimas.
Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno,
Aldonos Tartilienės, Žymanto
Trimonio, Vaido Žebelio.

Redagavo ir maketavo
Danguolė Grabauskienė
Spausdino Utenos spaustuvė